

### *A Programtanács kérdései:*

- Igaz-e, hogy a régió rendszerváltásait követően a térség országai velünk együtt Európa fő fejlődési áramának perifériájára álltak be, a kifejlett modern gazdaság és társadalom helyett egyfajta "peremkapitalizmus" jött létre?
- Látható-e Magyarországon is az ilyenfajta "peremkapitalizmusok" kettéhasadt társadalmi szerkezete? A régió szakmai nyelvében használt terminus szerint van-e nálunk is "Magyarország A" és "Magyarország B", elkülönült-e a modernizálódó, a fejlődés új lehetőségeibe belekapaszkodó "újmodern" társadalmi rész és a "premodern" lent megrekedő másik társadalmi csoport?
- Képesek voltak-e a hagyományos parlamenti pártok "Magyarország B"-hez szólni, őket képviselni? Meg tudta-e tenni ezt az MSZP?
- Hogyan lehet, és lehet-e egy pártban mind a két Magyarországot képviselni? Hogyan tudja az MSZP visszaszerezni hagyományos bázisát, de ugyanakkor megtartani a modernizációban, az európai értékekben érdekeltet körét is?
- Milyen pártmodellben kell működni mindehhez? Léteznek-e még néppártok, vagy csak különböző pártok szövetségében lehet gondolkodni? Játshatnak-e egy ilyen szövetségben tartós szerepet a civil szervezetek? Elfogadják-e szövetségesnek az MSZP-t?
- Hogyan lehetséges, hogy míg az Európai Unió átlagához viszonyítva nálunk a jövedelmi egyenlőtlenségek nem túlságosan nagyok, addig az életesélyeket, az élettartamot, egészségi állapotot, az iskolán belüli különbségeket tekintve Magyarország a legnagyobb egyenlőtlenségeket produkáló országok között van?
- Miszerint tagolódik ma a magyar társadalom? A tulajdon vagy a munkaerőpiacon elfoglalt hely és annak biztonsága szerint oszlanak meg a társadalmi csoportok? Hányan élnek a társadalom perifériáján, kik tartoznak az alsó és a felső középosztályhoz és az emelkedő rétegekhez?
- Milyen családtámogatási rendszerre van szükség a különbségek csökkentése érdekében?
- Mi a véleményünk a természetbeli és/vagy pénzbeli szociális ellátásokról, a mindenkinek járó "szociális minimum" szükségességéről, a különböző juttatások egységes szociális számlán való vezetéséről?
- Elérhető-e és mit jelenthet a teljes foglalkoztatottság?
- Van-e még létszámtartalék a közszférában?
- Mit kínálhatunk a tartósan leszakadt százezreknek, azoknak, akik az egyre igényesebb munkaerőpiacon nem tudnak tartósan vagy gyorsan visszailleszkedni? Van-e emberhez méltó munka a munkaerőpiac világán kívül? Lehetségesek-e és működőképesekek-e a szociális szövetkezetek?

- Miért nem látszik meg az ország versenyképességén, hogy az iskolázottság mennyiségi adatai jók, sok a diplomás, a felsőfokú intézménybe járó, hosszú ideig tart a tankötelezettség?
- Miért konzerválja a magyar iskolarendszer a társadalmi különbségeket, és mit lehet tenni az ellen, hogy az iskolarendszer ugyanúgy kettészakadjon, mint a társadalom?
- Igaz-e, hogy az iskolarendszer vagy igazságos, vagy minőségi teljesítménynyújtó? Igaz-e, hogy az integrált oktatás visszaveti a tehetségeseket?
- Mi a szerepe az iskolarendszer, az egészségügy, a szociális ellátások fenntartásában az önkormányzatoknak, a központi államigazgatásnak, az egyházaknak, alapítványoknak?
- Milyen következményekkel járhat az egyházak szerepének növekedése az oktatásban?
- Érdekl-e a közvéleményt az Alkotmány, az alkotmányosság, a demokrácia?
- Mit tehet egy demokratikus ellenzéki párt, ha a demokratikus politizálás hagyományos útjait egyre inkább elzárják, ha eljelentéktelenedik a Parlament, ha nem lehet az Alkotmánybírósághoz fordulni, ha nehéz népszavazást kezdeményezni, ha veszélybe kerül az igazságszolgáltatás pártatlansága? Mik lehetnek az új politikai módszerek?

**Lendvai Ildikó**  
a Programtanács elnöke